

Kjøbstæderne, saaledes ere Artiklerne ogsaa iøvrigt med de Modificationer, som følge af, at Raugsbestemmelserne der bortfalde, bragte til Anvendelse paa Kjøbstæderne, for hvilke ingen andre almindelige Bestemmelser have.

Ligesom nu denne Forskiel i Kjøbstads- og Landsbymøllernes Stilling i Virkeligheden kun har fundet Sted med Hensyn til Meelmalingen, da Grynmalning overalt kun drives ifølge særlig Bevilling til hver enkelt Grynqværn og mod en vis Afgift af samme til Statskassen, saaledes har den heller ikke, hvad forøvrigt ogsaa følger deraf, at Møllenæringen ikke er bleven betragtet som fortrinnsviis Kjøbstadnæring, i Reglen ført til at udelukke Landsbymøllerne fra Ret til at male for Kjøbstæderne; men denne Landsbymøllernes Ret, som i Praxis er anerkjendt blandt Andet ved tvende Cancellie-Strikvælsler af 17de November 1821 og 9de Februar 1833 og ved en Højesteretsdom af 1ste Decem- ber 1829, finder ogsaa Bestyrkelse i Udtrykkene i Forordningen af 1ste Februar 1797 § 309, hvor det hedder: „Enhver Kjøbstadindvaaner, som vil lade grotte, skraae eller male paa Møller i eller udenfor Kjøbstæderne“ o. s. v. Paa den anden Side maa det ifølge Udtrykkene i samme Forordnings § 342: „Lade udenbys Folk, som ikke ere konsumtions- pligtige, male paa Møller i Kjøbstæ- derne“ ogsaa antages, at Kjøbstadmøller have Ret til at male for Landboere, hvor Saadant ikke udtrykkeligt er forbudet, hvilket ogsaa af Cancelliet er udtalt som dette Col- legiums Formening i den oven citerede Strik- vælsel af 17de November 1821, hvor det hed- der: „da saavel Landmanden som Kjøbstadens Beboere, siden Mølletvang ikke eksisterer, kunne lade deres Korn formale, hvor de finde for godt“.

Hvad endnu Møllenæringens Forening med andre Næringsveie angaaer, da har i Kjøb- stæderne en saadan Forening ifølge Lovgiv- ningen om Consumtionen og af Hensyn til Betryggelsen af dennes Interesser tidligere ikke maattet tilstedes, forsaavidt den Nærings- vei, hvormed Meelproductionen skulde for- bindes, var en af dem, hvorved det formalde Korn gives en videre Forædling. Forordnin- gen af 1ste Februar 1797 § 359 bestemmer

saaledes, at ingen Møller, Bager, Meel- handler, Brygger, Sitivelses- Fabrikant maa brænde Brændevin, og at heller ikke nogen Møller maa brygge El eller bage Brød til Salg. Denne Indskrænkning er nu ved Loven af 7de Februar d. A. om Consumtionens Op- hør m. m. § 8 forsaavidt bortfalden, at For- budet mod at forene Brændeviinsbrænden med visse Næringsvei er ophævet. Berettigelsen til en saadan Forening af den nævnte Nær- ingsvei med Møllenæringen er saaledes nu kun ahangig af den i Almindelighed fornødne Tilladelse til Forening af flere Næringsveie. Forbudet mod Meddelelsen af en saadan Til- ladelse til Forening af Mølleri med Bageri eller Elbryggeri staaer derimod endnu ved Magt.

Paa Bornholm er hverken Loven eller de senere Lovbestemmelser om Møllebrug i Dan- mark blevne bragte til Anvendelse, hvortil Møllenæringen der stedse har været fri saavel i Landdistricterne som i Kjøbstæderne.

Ud denne Fremstilling af Mølleveiesænets nærværende Tilstand fremgaaer det, at Mølles- anlæg saavel i Kjøbstæderne som paa Landet i Danmark have været og endnu ere knyttede til ikke ringe Indskrænkninger. Disse have ikke kunnet undgaae at virke hæmmende paa den onstelige frie Udvikling af dette Nærings- brug, hvoraf det atter er blevet en Følge, at Møllerne her i Landet i det Hele taget staae paa et lavere Standpunkt end i andre Lande, hvor denne Næringsgreen har kunnet udvikle sig med større Frihed, og at de overhovedet ingenkunde svare til de Fordringer, Nutiden med Rette kan gjøre til dem. Det hidtil fulgte Bevillingssystem har nemlig havt til Følge, at der, uagtet ingen lovbestemt almindelig Mølletvang eksisterer, dog paa Grund af Landmøllernes ved Lov bestemte Afstand fra hverandre paa en Maade er opstaaet en i Forholdene begrundet Tvang for de nærmest omkring en Landmølle Boende til at søge samme, skjøndt dens Bes- kaffenhed er mindre sydestgjørende. Der findes desaaarsag i Reglen ingen tilstrækkelig Opfor- dring for Eierne til at indføre Forbedringer ved Maleapparaterne i deslige Møller, saa- meget mindre som de ere af en paabuden ind-